

Geen goud maar God

door

Aletta Hoogh

Stichting "De Gihonbron"
www.theologienet.nl
Middelburg
2003

Het oude verhaal

‘t Was te Leiden, in 't najaar van 1619.

Voor een van de klein-geruite ramen van een huis in de Kloksteeg staat een jongen van een jaar of twaalf.

Edwin, zo heet hij, kijkt naar een paar jongens, die bezig zijn met stuiten, en van wie hun schelle stemmen hoog opklinken in de stille steeg. Hij zou wat graag meedoen, maar dat mag niet van vader, want het is zondag, “en de sabbat moeten wij eren”, zegt vader altijd. In de week heeft hij niet veel tijd voor spelen, want omdat zijn vader maar een arme wever is, moet Edwin ook al aan 't weefgetouw staan en meehelpen 't brood te verdienen voor moeder en de zusjes. Al is hij geen Hollander, maar een Engelsman - bij die gedachte richt hij zich altijd fier op - zo kan hij zich toch best verstaanbaar maken bij de Hollandse jongens, als hij eens een enkele maal met hen speelt op straat. Maar 't Engels kent hij toch veel beter, want thuis spreken ze altijd Engels.

En zondags, als zij gaan naar het grote huis, ook in de Kloksteeg, waar hun eerwaarde leraar John Robinson woont, dan hoort hij lezen uit de Bijbel en in 't Engels bidden. Ook zingen zij de Psalmen, alles in 't Engels.

In gedachten hierover kijkt Edwin naar de overkant. Donker staan daar de zware muren van de oude Pieterskerk in de vallende schemering. Naar die kerk gaan de Hollanders.

Edwins moeder hangt de ketel boven het vuur onder de schouw om 't water aan de kook te maken voor hun thee straks. 't Gerammel van de ketting en 't poken in 't vuur doet Edwin omkijken.

't Is al bijna donker in het lage vertrek, dat half kamer, half keuken is. Door 't schijnsel van het opgluwend vuur zijn de witte tegeltjes met de blauwe figuurtjes onder de schouw en aan weerszijden er van, nog wel te onderscheiden. Die tegels met molentjes, schepjes en hoepelende jongens er op, zijn echt Hollands, evenals de wit geschuurde tafel en de zware stoelen met rechte ruggen en 't fijnwitte zand op de blauw-stenen vloer.

Maar Engels is weer het grote ruige haardkleed, dat voor 't vuur ligt. Edwins ouders bewonen een paar kamers in dit huis, dat verder bewoond wordt door nog twee gezinnen van hun gemeente.

Vader zit bij de schouw in gepeins. Als moeder zich tegenover hem gezet heeft, de anders zo bezige handen in de schoot, omdat het rustdag is, 's Heeren dag dan vraagt Edwin opeens, terwijl hij naar hen toegaat:

“Toe, vader, moeder, vertelt u nog eens van toen we in Engeland woonden en u vluchten moest, en waarom?”

“Alwéér jongen?” zegt moeder. Maar ze zegt het op 'n toon, alsof ze blij is, dat Edwin telkens weer vraagt om het oude, geliefde verhaal.

“Dan zal ik maar beginnen en moet vader 't vervolgen, als ik thee zet en brood snijd”.

Vader knikt. 't Schijnt hem ook niet onwelkom te zijn, zich nog eens te verdiepen in die tijd. Komt het misschien, omdat hij juist zit te peinzen over een plan, dat nauw samenhangt met die pelgrimstocht uit lang vervlogen dagen?

Edwin zet zich bij zijn ouders op 't haardkleed. De zusjes spelen zoet met een pop in een hoek - die zijn nog te klein om belang te stellen in 't verhaal. Ze zijn er ook niet bij geweest, denkt Edwin, maar ik wel al was ik dan pas één jaar en wist alles slechts van horen vertellen.

“Eerst van Scrooby”, zegt hij nog, om moeder aan een goed begin te helpen.

“Ja, Scrooby, zo heette ons mooie dorpje in Nottinghamshire, dicht bij Lincolnshire, waar `t riviertje de Idle door stroomt, dat onze weiden fris maakte en waar onze koeien uit dronken. Want daar was vader landbouwer en de meeste anderen ook”.

“Maar meneer Brewster niet”, valt Edwin in.

“Nee, die was postmeester en woonde in `t oude herenhuis, dat stond aan de grote weg, die langs Scrooby liep en van Londen naar 't Noorden voerde. Hij zorgde, dat de koeriers van de koning verse paarden kregen, als zij voorbij kwamen met hun grote leren brieventassen, waarin zij de brieven naar Schotland brachten. Bij hem aan huis vergaderden we elke zondag, om de Bijbel te horen lezen en verklaren. Maar we deden `t ook wel eens in `t bos of op een veld, want we durfden niet altijd op dezelfde plaats bijeen te komen, omdat de koning verboden had godsdienstoefening te houden buiten de kerk, zonder priester en gebedenboek en allerlei plechtigheden. En dat wilden wij niet meer, want wij wilden eenvoudig Gods Woord horen.

Daar was de oude dominee Clyfton, die zo mooi kon spreken, dat we helemaal vergaten om er aan te denken, dat de soldaten van de koning elk ogenblik konden komen om ons gevangen te nemen. Want ja, dat kon. We wisten, als we ons hoofd bogen en de ogen sloten voor `t gebed, dat wanneer we weer opkeken, we de soldaten met hun geweer bij de deur konden zien staan om ons gevangen te nemen.

Op `n keer gebeurde het werkelijk en werden er enigen geboeid naar de gevangenis gebracht. Hadden ze dan kwaad gedaan? Neen, `t was enkel, omdat ze zeiden, dat Jezus Christus het Hoofd van de kerk was en niet de koning, en dat ieder 't recht had God te dienen, zoals zijn geweten zei, dat het moest.

Toen kwam in Richard Clyfton, John Robinson en William Brewster de gedachte om heen te gaan naar een land, waar we vrijheid zouden hebben om God te dienen. `t Was hun of een stem tot hen sprak, net als tot Abram: “Ga uit uw land en uw maagschap naar een land, dat Ik u wijzen zal”. En ze spraken met ons over Holland, waar vrijheid van godsdienst was voor alle mensen -dat hadden ze gehoord van Hollandse wevers, die niet ver daar vandaan werkten, en ook hadden reizigers 't wel verteld in het Posthuis van Brewster. Bij de schouw in het Posthuis praatten wij er over, of we daarheen zouden gaan. We vonden 't allemaal wel heel naar om ons dorp en ons huis en de heuvels rondom Scrooby te verlaten en het riviertje de Idle, waar we als kinderen in gevestigd hadden en de weide, waar we gespeeld hadden, nooit weer te zien, en de smidse, waar onze grootvaders reeds hun paarden lieten beslaan maar het kon niet anders, want de koning had bedreigd: “Ze zullen weer net gaan denken als ik, anders jaag ik ze `t land uit”.

We besloten te gaan en begonnen te pakken.

`t Was in `t najaar van 1607. Jij was nog geen jaar oud. En we trokken in groepjes, sommigen te voet, anderen rijdend of per boot door Lincolnshire naar de zeehaven Boston. Daar zou een kapitein ons met zijn schip wachten en overbrengen naar Holland.

“Maar dat was `n gemenerd!” valt Edwin moeder in de rede.

“Ja, hij was een verrader.” Hij had ons geld voor de overtocht aangenomen en toen we aan boord waren en voor de veiligheid onder in `t schip waren gegaan, verwachtten we, dat het anker zou gelicht worden en de zeilen gehesen. Maar in plaats daarvan hoorden we 't geplas van riemen in 't water, en even later luide stemmen op `t dek.

“Wie zouden dat zijn?” vroegen we.

We bleven niet lang in onzekerheid. Soldaten van de koning waren het. Ze namen ons gevangen, zetten ons in open boten en roeiden ons terug naar de stad. Want al had de koning gezegd, dat hij ons 't land uit zou jagen, toch wou hij ons niet laten gaan. Een hele maand moesten we gevangen zitten in donkere cellen onder 't gerechtsgebouw.

Toen kwamen we weer vrij, op zeven na. onder wie onze ouderling Brewster was. We konden weer naar huis gaan; maar de goederen, die we bij ons hadden, werden ons afgenomen. 't Was een treurige terugkomst in ons dorp, midden in een heel koude winter”.

“Maar u ging toch weer en nu komt 't van Holland', zei Edwin. Hij vond het zo prettig om te weten, wat er komt en 't dan toch weer te horen.

“Ja”, zegt moeder, opstaande, “maar dat zal vader vertellen”.

En vader gaat verder:

“Ja, 't volgend voorjaar probeerden wij 't weer. Nu vertrouwden we geen landsman, maar onze leiders knoopten kennis aan met een Hollandse schipper in Hull, die daar met zijn schip lag en in Zeeland thuis hoorde. Ze maakten een overeenkomst met hem, en hij zei, dat we maar niet bang moesten zijn, hij zou 't wel klaar spelen. Ergens tussen Grimsby en Hull zou hij ons op een stille plaats aan de kust aan boord nemen. Tegen de afgesproken tijd werden de vrouwen en kinderen met de bagage daarheen gestuurd in een kleine bark. Wij, mannen, zouden over land gaan. De bark was er één dag vóór 't schip van de Hollander aankwam, en omdat de zee erg ruw was en de vrouwen veel van zeeziekte te lijden hadden, werd de bark in een inham gebracht, waar ze bij laag water vast raakte. De volgende morgen kwam het schip, maar nu moest de bark wachten op hoog water. Wij liepen op 't strand en de Hollander stuurde al vast een boot om ons te halen. Maar toen de eerste boot vol aan boord was gebracht, en op 't punt was om anderen te halen, ontdekte de schipper een grote hoop, te paard en te voet, met hellebaarden, geweren en andere wapenen, want het hele land was opgestookt om ons te vangen. Toen de Hollander dat zag, riep hij: “sacramente!” lichtte het anker, hees de zeilen en.....weg!

Maar wij, die aan boord waren gekomen, waren in grote zorg over onze vrouwen en kinderen, die we gevangen zagen nemen”.

“Moeder en ik ook?” vroeg Edwin.

“Ja, jij en moeder ook. Maar de Engelse overheid wist toch eigenlijk niet, wat ze beginnen moest met de vrouwen en kinderen, en toen we een poosje in Holland waren, stuurde ze jullie maar naar ons toe. En wat 'n reis hadden wij! 't Was vreselijk, zo'n storm! We zagen geen zon, maan of sterren gedurende zeven dagen en nachten. We werden helemaal uit de koers gedreven in de richting van Noorwegen. Zelfs geharde zeelui schrokken van de golven, die over ons schip sloegen, zo hoog waren die.

Maar zelfs toen verloren we ons geloof niet. Toen 't water van de golven, die over ons schip sloegen, ons in mond en oren liep, en de matrozen schreeuwden: “We zinken! We vergaan!” toen riepen wij: “Maar Heere, Gij kunt redden! Gij kunt redden, o Heere!”

En nog, terwijl we dit riepen, bedaarde de storm, de golven werden minder hoog, en we kwamen in de haven van Amsterdam, wel met gebroken masten en gescheurde zeilen, maar toch behouden, tot verbazing van velen.

Wat keken we vreemd op, toen we te Amsterdam kwamen! Hoe anders zag 't er daar uit dan in ons dorp met z'n heuvels en weiden met witte schapen en roodbonte koeien! Eerst die dokken, die windmolens en dan al die schepen uit Engeland en Frankrijk, Italië en Turkije, tot zelfs uit Afrika toe, zodat je er, ik weet niet, hoeveel talen hoorden. En dan die hoge, dikke muren rondom de stad, met poorten en torens en schietgaten, waar de Hollandse soldaten hun kogels door mikten op de vijand, als hun stad belegerd werd. En op de wallen liepen de schildwachten heen en weer, gewapend met piek en musket.

En wat vonden we het druk in de straten! Zwarte zakken droegen de poorters op hun rug, en op de markt zaten de Hollandse vrouwen met klompen aan, achter haar stalletjes met

allerlei koopwaar. Die waren ook allemaal zo heel anders gekleed dan wij Engelsen. Alles was ons vreemd. Maar we vonden er toch ook Engelsen en die hadden een kerk, waar wij zondags ook kwamen.

“En nu komt `t van `t vrouwtje met de stok”, zei Edwin.

“Ja”, zei vader lachend, “het is jammer, datje toen nog niet zo'n bengel was als je nu bent, want dan had je zeker ook wel eens `n tik gehad. Want ze had altijd een berkenroede bij zich, zondagsmorgens in de kerk, en ze zat bij de kinderen, en wie van de kinderen niet stil zat, die kreeg een tik, zodat ze groot ontzag voor `t vrouwtje hadden. Maar `t was toch een lief oudje, en ze kon uitstekend zieke kinderen verzorgen. Jou heeft ze ook eens verzorgd, toen jij ziek was, en, moeder ook”.

“En toen ging u naar beiden, is `t niet, vader?”

“Ja, we hadden 't allemaal erg arm in Amsterdam, en we dachten, dat Leiden voor ons een betere stad zou zijn om in te wonen. Daarom hebben toen honderd van ons een verzoek gericht tot de magistraten van Leiden, om ons hier te mogen vestigen.

Toen we hier twee jaar woonden, heeft onze leraar John Robinson het grote huis in de Kloksteeg gekocht en sinds die tijd zijn we daar elke zondag bijeengekomen om Gods Woord te horen lezen en verklaren. Nooit behoefden we bang te zijn verjaagd te worden. De mensen hier zijn altijd goed voor ons geweest, en ze vertrouwen ons, ook de bakkers en andere neringdoenden, als we niet dadelijk geld hebben om te betalen. En toch

Vader is weer in gepeins verzonken en staart in `t vuur. “Wat, vader?” vroeg Edwin.

“Toch is er veel tegen om altijd hier te blijven. Als jullie hier opgroeien, zul je geen Engelsen blijven, maar langzamerhand Hollanders worden. Onze taal zul je verliezen. Velen van ons worden hier steeds armer ondanks ons harde werken, alles is ook zo duur door de oorlog. En dan

Vader hield even op; want een zingende en joelende troep jongelieden kwam opeens de vredige zondag-stilte in de Kloksteeg verstoren.

“Ja, dit ook velen hier ontheiligen de sabbat, de jongelieden zijn zo bandeloos, en dan gisteravond is `t op onze vergadering nog gezegd: “we hebben hope en ijver, dat wij ook in die ver gelegen streken van de wereld het Evangelie van Christus Koninkrijk kunnen verbreiden.

“Waar, vader, waar?”

“In de Nieuwe Wereld, mijn zoon”.

“In `t land, dat Columbus ontdekt heeft? Zouden we daarheen gaan?” vroeg Edwin opspringend met schitterende ogen.

“Misschien, als God wil”.

“O vader! daar kunnen we avonturen hebben!” riep de jongen opgewonden. “Daar zijn Indianen, Roodhuiden! ik heb er laatst op straat van horen vertellen en daar is goud te vinden!

“Maar als wij gaan, dan zoeken we geen goud, maar God-, zei zijn vader ernstig.

En `t stemt zo plechtig, dit gezegde van vader, dat Edwin als vanzelf opzag naar het stuk lucht, dat hij naast de hoge Pieterskerk zien kon. En daar juist schitterde een ster met gouden glans.

Zijn vader zag ook die ster. En zij sprak hem van 't zoeken van onvergankelijk goud van de dingen; die Boven zijn.

DE NIEUWE PELGRIMSTOCHT

Elke zondagmorgen ging Edwin met zijn ouders en zusjes naar “Het Huis met de Groene Deur”, zo noemden zij het grote huis in de Kloksteeg, waar dominee Robinson woonde.

Boven woonde hij en beneden was een grote kamer, waar kerk werd gehouden.

Ze kenden elkaar allemaal, die er kwamen. En Edwin kende ze ook en wist, wat voor werk zij in de week deden: weven of handschoenen maken of kousen breien of ze bombazijn werkers waren of goudsmeden of timmerlieden.

Hij kende William Bradford, die bombazijn werker was, maar ook student, daarbij aan de nieuwe Universiteit studeerde. En ouderling Brewster, die een drukpers had en boeken drukte, welke hij naar Engeland stuurde, en die zo knap was in 't Engels en andere talen, dat hij les mocht geven aan zoons van rijke heren in Leiden.

Maar behalve om er kerk te houden, kwamen de ouderen in de volgende weken telkens bijeen in 't Huis met de Groene Deur, en wel om te spreken over 't grote plan, waar vader die avond al iets van gezegd had tegen Edwin, nadat hij en moeder het oude verhaal verteld hadden.

Edwin wist, dat het alles was over de nieuwe pelgrimstocht, die ze wilden ondernemen, naar de Nieuwe Wereld, door Columbus ontdekt. Als hij aan 't weefgetouw stond, dacht hij er aan. En 's nachts droomde hij van die onbekende wereld aan de overzij van de Oceaan, waar zij een nieuw vaderland zouden gaan zoeken.

Na wist hij ook, waarvoor twee gemeenteleden naar Engeland waren geweest en vroeger ook altwee. Dat was allemaal om met een Compagnie te onderhandelen over het kolonisatieplan, om geld er voor te lenen en toestemming te verkrijgen van de Engelse regering.

Er werd veel en ernstig gebeden in die dagen, om Gods wil te weten in deze zaak. En dominee Robinson hield een toepasselijke preek.

Zij kregen toestemming, om zich te vestigen in Noord-Amerika, bij de monding van de rivier de Hudson. Toen werd besloten, dat de jongste en sterkste leden van de gemeente het eerst zouden gaan.

Met welk een spanning hoorde Edwin alles aan! Zouden vader en moeder daar bij zijn? Zouden die ook gaan? Vurig wenste hij het.

Ja, vader en moeder besloten er toe. Edwin was overgelukkig. Nu was hij niet alleen een pelgrimszoon - nu zou hij zelf een pelgrim zijn!

Met nog meer belangstelling omdat hij nu zeker wist er zelf bij te zullen zijn - hoorde hij van de verdere voorbereidselen. Dat de Speedwen, een klein schip van zestig ton, gekocht was en in Holland uitgerust werd om hen naar Southampton te brengen.

Daar zou het zich voegen bij een groter schip, de Mayflower, waar landverhuizers uit Engeland op zouden zijn, en dan zou het samen gaan, naar het westen.

Ging dominee Robinson niet mee?

Neen, die zou bij de rest van de gemeente te Leiden blijven. Maar ouderling Brewster en William Bradford wel. Die zouden de leiders zijn.

Met al die voorbereidselen gingen maanden voorbij, en 't was al zomer, toen Edwin zijn moeder hielp bij 't inpakken van hun kleding en al wat ze mee zouden nemen.

Nu was er geen tijd, om 't oude verhaal te vertellen van 't weggaan uit Scrooby. Nu was 't veel echter! Nu ging hij 't zelf meemaken: de nieuwe pelgrimstocht!

't Was een heldere juli-dag van 1620, toen zij allen voor 't laatst samen gingen naar 't Huis met de Groene Deur. Dominee Robinson hield een afscheidspreek.

Toen gingen allen uit het koele huis naar de zonnige straat en liepen naar de Nonnenbrug, waar boten gemeerd lagen. Daar gingen de pelgrims op met enkelen, die hen weg zouden brengen tot Delfshaven, onder wie ook dominee Robinson was.

De touwen werden losgemaakt - er werd afscheid genomen en vaarwel gewuifd en langzaam gleden de boten door 't stille water van de Vliet en zag Edwin voor 't laatst de wallen van Leiden.

Langs weiden met grazend vee, langs windmolens en dorpjes ging 't tot Den Haag. Toen naar Delft en eindelijk na vele uren varen kwamen zij aan Delfshaven. Daar in de haven lag een schip met de naam "Speedwell" er op.

Dat was 't schip door de pelgrims gekocht en daar zouden ze mee van Holland naar Engeland varen en van daar naar de Nieuwe Wereld.

Zo was 't plan, maar het kwam anders uit.

DE GROTE REIS

Velen van de Pelgrims konden niet slapen in die korte juli-nacht. Ze waren zo vol van de grote reis en hadden elkaar nog allerlei te zeggen. En de jongens, zoals Edwin, die wel

sliepen, droomden al van hoge zeeën, van schipbreuk en landing op vreemde kusten.

Vroeg in de morgen gingen ze aan boord van de 'Speedwell'.

Nu kwam het moeilijke ogenblik van scheiden. Vaders moesten afscheid nemen van hun zoons en moeders van haar dochters. Velen schreiden. En ook Edwin's jongenshart was bewogen, toen de eerwaarde leraar John Robinson met hen neerknielde en hen allen in een vurig gebed opdroeg aan 's Heeren hoede en zegen.

Het getij, dat op niemand wacht, riep. De zeilen werden gehesen, de matrozen maakten het schip los, de musketiers losten een paar schoten in de lucht, en de Speedwell deinde op 't water. Weldra was er van de kade en de wuivende mensen niets meer te zien.

Het schip begon meer te deinen - het voelde de golfslag van de open zee. Het liep zuidwest, het Kanaal door, tussen Dover en Calais, langs Folkestone en 't eiland Wight, tot het aan Southampton kwam.

Daar werden de pelgrims langer opgehouden dan hun welkom was. Eerst 15 augustus zeilde de Speedwell met het grotere schip, de Mayflower, de haven uit. De pelgrims waren over de twee schepen verdeeld.

Na een paar dagen varen, hoorde Edwin, die met zijn ouders op de Speedwell was, de kapitein zeggen: "Het schip heeft een lek, we moeten naar de haven van Dartmouth om het te laten maken".

Het werd geseind aan de Mayflower en beide schepen wendden de steven naar Dartmouth toe. Daar werd de Speedwell hersteld, de scheepsbouwers verklaarden, dat het schip nu wel de Oceaan over kon en de twee schepen voeren de haven van Dartmouth uit.

Dag in, dag uit werd nu gevaren, totdat de kapitein van de Speedwell weer met de tijding boven kwam: "n lek!"

"Ik geloof, dat er een lek in zijn moed is", zei een van de Pelgrims spottend, "hij wil liever terug, want hij is bang om de Oceaan over te steken".

Maar de kapitein hield vol, dat er een lek was en er zat niets anders op voor beide schepen dan terug te keren naar de dichtstbijzijnde haven. Dat was de haven van Plymouth.

De pelgrims, die op de Speedwel) waren, gingen op de Mayflower over, behalve enigen, die ook geen moed meer hadden.

Zes september zeilde de Mayflower alleen uit.

Ze zaten nu flink opgepakt! Meer dan honderd passagiers plus de bemanning, in een schip, dat weinig meer was dan een grote visserschout van nu- Wat waren de kooien nauw en klein! En wat was 't benauwd onder in 't schip, als bij slecht weer alles gesloten moest worden!

En 't slechte weer kwam, toen zij zowat halverwege de oceaan waren. De wind begon te fluiten door 't want - de golven kregen schuimkoppen.

“Witte paarden, dat betekent storm”, zei een matroos tot Edwin.

“Allo! naar beneden, jong!”

De zeilen werden ingehaald. Hoog werden de golven opgezweept door de wind, die van uur tot uur heviger werd, tot er een vreselijke storm woedde. De grote Atlantische golven stroomden over 't dek, en het schip trilde. Hoog werd het schip 't ene ogenblik opgeheven en dan weer neergesmeten in donkere, kokende waterdiepten, die dreigden het te verzwelgen.

De luiken waren gesloten en de pelgrims hokten bijeen in de benauwde ruimte tussendeks, waar het donker flauw verlicht werd door een walmende lantaarn. Velen werden ziek. 't Was er ook zo benauwd en dan telkens die schokken, waardoor zelfs jongens van de been rolden. En ze voelden het water langzaam komen door de naden van de planken en het doorweekte hun kleren.

Opeens hield alle gepraat, geklaag en gesteun op, door een zo hevig gekraak, dat het wel leek, of 't schip midden doorbrak.

De hoofdbalk was verbogen en geknakt door 't geweld van de storen. Middenships was die balk. De kapitein ging op onderzoek uit. Hij en zijn zeelui zagen dadelijk, dat er groot gevaar dreigde, als die balk verder doorboog en dan de zijden van 't schip niet houden kon.

Met een ernstig gezicht besprak hij de zaak met zijn zeelui. Brewster en Bradford, Edwin's vader en nog een paar, kwamen er bij staan. Edwin ook. Die had tussen de mannen weten te glippen en niemand lette op hem. Zo kon hij alles horen.

“Zou 't niet beter zijn, zelfs nu nog terug te keren?” vroeg een van de pelgrims.

“Neen”, antwoordde de kapitein, “dat is niet geraden. We zijn nu al halfweg de oceaan, het zou net zoveel tijd nemen om terug te keren als verder te gaan- We moeten die balk zien te maken”.

Daar kwam een van de pelgrims met een grote ijzeren schroef aanzetten, die hij uit Holland mee had genomen.

“Dat is prachtig”, zei de scheepstimmerman.

Met vereende krachten werd de balk weer in zijn fatsoen gebracht en gemaakt met de schroef. Nu moest het insijpelende water nog gekeerd worden. Dat deden ze met teer.

Vreemd klonk te midden van al 't rumoer en 't razen van de storm, opeens het geschrei van een klein kind. Er was een jongetje geboren. Zijn vader heette Stephan Hopkins. Het knaapje werd “Oceanus” genoemd, omdat hij geboren was midden op de Atlantische Oceaan.

Een van de pelgrims kon 't tussendeks niet langer uithouden, waar een man ternauwernood rechtop kon staan en waar geen verse lucht binnen kwam. John Howland heette hij. Ongemerkt wist hij op 't bovendek te komen. Maar zodra hij er was, kwam er een stortzee en sleurde hem mee in de golven. Half bedwelmd door de slag en bijna verblind door 't schuim van de golven, rekende hij zichzelf al verloren.

Op dat ogenblik voelde hij een touw over zich vallen. Een van de maststrengen was gebroken en hing in zee. Hij greep het touw, zoals een verdrinkend man zich aan een strohalm vastgrijpt - en klemde zich er krampachtig aan vast, terwijl hij nu eens hoog opgeheven, dan weer diep neergesmaakt werd.

De zeelui keken over de verschansing, zagen tot hun verbazing, dat hij nog leefde en aan 't touw hing. Met grote moeite wisten zij hem in te halen en tot ieders verbazing werd hij gered en zat weldra weer tussendecks. Met schitterende ogen luisterden Edwin en de andere jongens toe, terwijl hij vertelde hoe 't gegaan was.

Bijna negen weken waren voorbijgegaan, sinds de Mayflower de haven van Plymouth uitgezeild was, toen Edwin de man op de uitkijk hoorde roepen: "Land ho!"

Allen liepen naar de verschansing en tuurden naar 't westen.

"Daar! ja daar! kijk, land!"

"Het lijken wel de Hollandse duinen", zei er een, wijzend op de zandige heuvels, die daar in 't novembergrauw lagen.

"Ja, maar kijk, ik zie bomen, het is dicht begroeid met bos", zei een ander.

Het land; zoals het daar lag, had de vorm van een sikkel.

"Welk deel van de kust zou dit zijn?" werd aan de kapitein gevraagd.

"Ik denk, dat het Kaap Cod is".

Verscheidene pelgrims keken ernstig, toen zij dit hoorden. Zij hadden gehoopt te landen op een veel beter gedeelte van de kust, te Manhattan, bij de rivier de Hudson, waarvoor lij toestemming hadden zich te vestigen. Kaap Cod lag noordelijker.

De kapitein, die dit wist, wendde het schip die koers uit. Maar na enige uren kwamen ze tussen gevaarlijke zandbanken. Daarom overlegde hij met de pelgrims, wat het beste was. Het begon al donker te worden en verder te varen tussen die zandbanken en tegen een stevige november-bries op, was daarom niet geraden.

Daarbij kwam nog, dat enige pelgrims ziek waren door het lange verblijf in die benauwde ruimte en door gebrek aan verse groente en fris drinkwater.

Er werd dus besloten daar te ankeren, en met een sloep en een boot de kust te verkennen om te zien, waar de beste plaats was om zich te vestigen.

Toen het anker was uitgeworpen, vielen de pelgrims op hun knieën. en dankten de God des hemels, Die hen geleid had over de wijde en wilde oceaan.

Het was 10 november 1620.

De grote reis was ten einde.

Maar het einde van die grote reis was het begin van een niet minder grote onderneming.

OP VERKENNING UIT

Toen Edwin de volgende morgen met vader over de verschansing keek, zag hij, dat hun schip rustig voor anker lag in een prachtige, natuurlijke haven. Zo groot was die haven, dat ze honderden schepen had kunnen bergen.

"Kijk, vader, wat is dat?" riep Edwin.

Een fontein van water met wit schuim rees op uit zee en viel daarin weer terug. Even later weer een en nog een.

"De walvissen spuiten", zei een matroos.

"Wat jammer, dat we geen harpoenen hebben, dan hadden we zo'n paar walvissen kunnen doden en wat 'n traan hadden we dan gehad! Die hadden we naar Engeland kunnen sturen en zo hadden we al de onkosten van deze reis goed gemaakt, want die traan is zo kostbaar".

Zo werd er gepraat over wat ze hadden kunnen doen. Maar ook over wat ze zullen doen. Ja, ook daarover, over hun toekomst in 't nieuwe vaderland, hoorde Edwin vader en de andere mannen praten.

“We moeten ons nauw aaneensluiten in dat vreemde land, waar wilden wonen”, werd er gezegd.

“Ja, eensgezind zijn. Vooraf alles regelen, hoe we het zullen doen en wie ons besturen zullen”.

En ze gingen naar de kajuit. Inkt, pen en papier werden voor de dag gehaald. Nog eens werd er druk gesproken en overlegd ja, zo moet het. En toen werd er geschreven en voorgelezen.

“In den naam van God, Amen. Wij ondergetekenden, loyale onderdanen van onze geëerbiedigde soevereine heer, koning Jacobus - ondernomen hebbende ter eer Gods en ter bevordering des christelijken geloofs, een reis om de eerste kolonie te stichten.

Zo begon het stuk.

Edwin kon niet alles onthouden en begrijpen, maar later legde vader hem uit, dat door dit stuk hun nieuwe kolonie eigenlijk is gesticht, nog voordat ze voet aan wal hadden gezet en dat het een land zou zijn van vrijheid, waar ieder stemrecht heeft, en dat ook ieder er zal hebben “vrijheid om God te dienen”. Vader en al de mannen tekenden hun naam onder 't stuk. Vier en dertig namen waren het. En John Carver werd tot gouverneur gekozen.

Terwijl de mannen zo ernstig bezig waren, keken Edwin en de andere jongens en meisjes naar het land daar voor hen en vroegen zich af, of de Roodhuiden, de Indianen, over wie ze zoveel gehoord hadden, misschien al op hen loerden, met hun strijdbijl in de hand, daar in die dichte bossen?

Want de bossen grensden vlak aan 't strand. Eiken en berken zagen ze, en rechte pijnbomen met donkergroene naaldenkruin, en hulst en andere struiken.

“Kijk eens, kijk eens, wat 'n vogels!”

Hele vluchten wilde eenden en ander gevogelte doorkliefdde de lucht, zodat hun wiekslag een gonzend en kleppend geluid maakte. Telkens zagen de kinderen weer nieuwe zwermen komen.

Maar hun blijdschap hierover werd niet gedeeld door de ouderen, toen die weer op 't dek waren. Want dat die duizenden wilde vogels alle van 't noorden naar 't zuiden trokken, dat was een bewijs, dat de winter voor de deur stond, dat ijs en sneeuw op komst waren.

Er was geen tijd te verliezen, als ze voor 't ergst van de winter een dak boven hun hoofd wilden hebben.

“Wilt u bij de kust kruisen, zodat we een goede plaats uitzoeken om te gaan wonen?” vroegen de leiders van de pelgrims aan kapitein Jones.

“Neen”, antwoordde deze, “dat doe ik niet. U hebt uw eigen zeilboot aan boord. U moet die in orde brengen en uw mannen kunnen zelf de kust verkennen. Dan zal ik varen naar de plaats, die u kiest, en zal u allen aan wal zetten”.

Het was zaterdag, toen dit besproken werd.

“Maandag zullen we de sloep in orde maken”, zeiden ze.

“Maar wij gaan vandaag al op verkenning uit”, zeiden enigen.

“Ja, wij ook, wij ook”.

Zestien waren 't, die zich aanmelden.

Goed gewapend (want de Indianen konden wel op hen loeren) sprongen ze in de kleinere boot en roeiden naar de kust.

Edwin met zijn vader en enige anderen keken hen net zolang na, totdat zij de mannen de boot op 't strand zagen zetten, en hen zagen verdwijnen tussen het geboomte.

Die hele dag waren allen aan boord van de Mayflower in spanning, hoe de zestien man het er af gebracht zouden hebben.

't Ging al tegen de avond en nog waren ze niet terug. Toen ja, daar kwamen ze tussen de bomen te voorschijn, maakten de boot los, roeiden naar het schip en werden met vragen bestormd.

“Het land is vol zandheuvels”, vertelden ze, “zo iets als de duinen in Holland. En er is ook heel veel bos. Mensen hebben we echter niet gezien”.

Die zondag was een echte rustdag en dankdag.

Hoe dankten zij God, omdat Hij hen over de grote wateren door storm en onweer gebracht had in de gewenste haven!

Maandagmorgen begonnen de scheepstimmerlieden aan de sloep te werken.

“In een paar dagen hebben we die wel klaar”, zeiden ze.

Maar dat was mis. Door het slingeren van 't schip was de sloep zo beschadigd, dat het heel veel tijd nam, eer ze klaar was om er mee uit te zeilen. Dag aan dag moest er aan gewerkt worden, met beitel en hamer, zaag en boor.

Dat duurde een paar ongeduldigen te lang.

“Wij gaan alvast”, zeiden ze. Weer gingen er zestien met de roeiboort naar het strand en liepen een eind langs de kust.

Hun aanvoerder was Miles Standish, een dapper krijgsman, die onder de Hollanders tegen de Spanjaarden gevochten had.

Opeens stonden allen stil.

Wat zagen ze daar?

Mensen! in de verte. 't Waren Indianen! Die zetten 't op 'n lopen, zodra zij de blanken bemerkten. Ze verdwenen in 't bos.

Miles Standish en zijn mannen vervolgden ze, niet om hun enig kwaad te doen, maar om te ontdekken, waar ze woonden en te proberen vriendschap met hen te sluiten.

Ze volgden het spoor van de Indianen in 't bos, liepen heuvel op, heuvel af houden.

tevergeefs! Altijd wisten de indianen zich schuil te Zo waren de mannen tien mijl ver van 't strand gekomen. De zon stond al laag aan de horizon. Die avond terugkeren naar de Mayflower ging niet. Zij wilden 't ook niet, want ze hoopten het land nog verder te verkennen.

Miles Standish gaf zijn orders. Ze namen de bijlen ter hand die over hun schouders hingen, hakten wat bomen bouwden er een soort barricade of fort van. In de middenruimte legden zij een vuur aan. Daarop kookten zij hun eten en gebruikten het, terwijl zij plannen maakten voor morgen.

Om beurten zouden er die nacht een paar op schildwacht staan en 't vuur aanhouden. Toen legden zij zich op de grond om te slapen. De sterren schitterden aan de novemberhemel en de wind fluisterde in de boomtoppen.

De volgende morgen na hun ontbijt gingen zij verder op verkenning uit.

Zij vonden de sporen van een hert, en dat volgend, kwamen zij aan een frisse waterbron. Toen kwamen zij op een plek, waar bomen gehakt waren en enkel stronken uit de grond staken.

“Dat moeten de Indianen gedaan hebben”.

Wat verder op, vonden ze een stoppelveld. Hier had dus koren gegroeid, Weer wat verder was de grond hier en daar ongelijk. 't Leek wel of er iets in begraven was. Ze groeven en vonden mooi gevlochten en gekleurde mandjes met Indiaans koren of Turkse tarwe er in.

“Dat zullen we meenemen en op de Mayflower laten zien. Later zullen wij er de indianen wel voor betalen”, zeiden ze.

En evenals de verspieters in 't land Kanaan, brachten zij van de vrucht van 't land en toonden die bij hun terugkomst op 't schip Allen waren blij te weten, dat er koren groeien kon, dat er fris water was en wild om te schieten.

Maar echt menens werd het pas met de verkenning, toen de sloep klaar was. Met dertig koppen bemand zeilde die weg.

Na enige dagen keerden zij terug, maar een goede plaats om te bouwen en te wonen, was nog niet gevonden.

Zes december gingen er weer een tiental mannen met de sloep, onder wie ook Edwin's vader was. Wat zou Edwin graag mee zijn gegaan! Maar dat mocht niet. Geen jongens, enkel mannen mochten gaan. Dat vader er bij was, vond Edwin toch heerlijk, want nu zou hij er later wel alles van horen. Vier matrozen en een loods gingen mee met de tien pelgrims.

Deze vijftien hadden nog 't meest te vertellen, toen zij terug kwamen.

Uren lang voeren zij langs de kust, en het was zo koud, dat het schuim van de zee aan hun jassen vastvroor.

Tegen, de avond zagen zij een tiental Indianen bezig met een grote vis, een dolfijn. Wat verder landden zij. Van omgehakte boomstammen bouwden zij weer een barricade, zetten schildwachten uit en sliepen om beurten. De schildwacht zag de rook van 't vuur, dat de Indianen stookten, zeker om hun vis te braden.

De volgende morgen verdeelden zij zich. Enigen bleven in de sloep en voeren langzaam langs de kust, terwijl de anderen het land

in gingen om het te verkennen. Indianen zagen ze niet, hoewel zij 't gevoel hadden, dat die hen aldoor bespieden.

Tegen de avond brachten zij de sloep in een kreek en kwamen weer bij elkaar. Ze maakten weer een vuur en een barricade, en daar ze heel moe waren, gingen zij slapen.

Omtrent middernacht schrokken ze wakker door een hevig geschreeuw of gehuil. De schildwacht riep: "Te wapen! te wapen!"

Allen sprongen op, grepen naar hun geweer en losten een paar schoten in de lucht. Toen hield het geschreeuw op.

"Het zijn zeker wolven geweest", zeiden ze.

Ze gingen weer slapen. Om vijf uur 's morgens riep de schildwacht hen, omdat het hoog water begon te worden en de sloep dus straks uit kon varen. Het was nog donker. Zij verenigden zich in 't morgengebed, en maakten het ontbijt klaar. Sommigen droegen alvast hun wapens naar de sloep, omdat het water toch nog niet hoog genoeg was.

Toen zaten ze neer om hun ontbijt te gebruiken. Opeens hoorden ze weer dat vreemde geschreeuw. Hetzelfde als 's nachts.

Een van de mannen, die buiten de barricade geweest was, kwam aanrennen en riep: "Mannen, Indianen! Indianen!"

Oo S gingen

't meest te vertellen, toen zij terug

Nog, terwijl hij dit riep, kwam een regen van pijlen op hen neer. Vier hadden hun geweer nog niet weggebracht. Miles Standish loste het eerste schot, zodra het hoofd van een Indiaan zichtbaar werd. De anderen renden naar de boot om hun geweren te halen en toen ze die gegrepen hadden, gaven ze vuur.

De Indianen sloegen op de vlucht, behalve één, een grote, moedige kerel, die van achter een boom al maar pijlen afschoot. Hij bleef er staan, totdat door een gewerschot de splinters van de boom hem om de oren vlogen. Toen gaf hij een geweldige schreeuw en sloeg ook op de vlucht.

Een paar man bleven achter om de sloep te bewaken. De rest vervolgde de Indianen nog een stuk, af en toe schietend om de Roodhuiden te tonen, dat ze niet bang waren. Toen keerden zij terug.

De pelgrims stonden stil. Eén van hen dankte God overluid, omdat Hij hen bewaard en bevrijd had. En die plaats noemden zij: "De eerste ontmoeting".

Dit alles vertelden de mannen, toen zij terug waren op 't schip.

"Kijk eens, dit zijn de pijlen, die ze op ons afgeschoten". De pijlen werden getoond.

Ook Edwin's vader liet er hem een zien.

"Ze zijn vergiftige. zei iemand, die er verstand van had.

"Wat zijn we dan bewaard, dat ze niemand getroffen hebben."

En zij vertelden nog van een hevige sneeuwstorm dat ze bijna schipbreuk hadden geleden, maar dat ze geland waren op een eiland. 't Was toen zaterdag. De volgende dag waren ze niet verder gegaan, want nooit wilden zij vergeten, dat ze zochten een land, waar ze vrijheid hadden God te dienen, en dus maakten de zondag tot een dag van rust en baden God om hen te leiden. "En Hij deed het", zei Edwins vader.

En zij vertelden van de goede haven, die zij vonden en hoe zij voet aan wal hadden gezet de volgende dag, 11 december, op een grote rotssteen, omspoeld door de golven.

"Daar is 't goed land om te gaan wonen, en toen we hiervan zekerheid hadden, werden onze harten vertroost", zei een van de pelgrims.

Weinige dagen later lichtte de Mayflower het anker en zeilde westelijk naar "de gewenste haven".

HET NIEUWE VADERLAND

Vol verwachting keken Edwin en de andere jongens en meisjes naar het land, waar zij voortaan zouden wonen.

Ook de ouderen waren vol verwachting. "Het land hier doet ons denken aan Scrooby".

"Ja, net zulke heuvels".

"En kijk, zulke bomen ook: berken en kastanjes en notenbomen".

"En dan al die kleine riviertjes door de valleien 't Is of we in ons oude Engeland zijn".

Zo spraken velen, toen het nieuwe land bekeken werd.

Nu wisten zij opeens een naam er voor!

Nieuw-Engeland zou het heten.

"En dan moet de stad, die we gaan bouwen, Nieuw Plymouth heten".

Dat vond instemming.

En de rots, waarop zij 't eerst voet aan wal hadden gezet, de 11^e december 1620, werd Plymouth-rots genoemd.

Toen het bepaald was, waar ze zouden gaan bouwen, gingen twintig man met bijlen er op uit.

"Zo gauw mogelijk moeten we een huis hebben, waar we 's nachts kunnen blijven, zodat we niet telkens naar het schip terug behoeven te keren", zei William Bradford.

Nu mochten grote jongens, zoals Edwin, ook mee. Die konden meehelpen.

Die eerste nacht bleven ze maar onder de blote hemel weer achter barrikaden van boomstronken en stukken boomstam.

De wind stak op en ging over in een storm.

De Mayflower lag te trekken en te rukken aan zijn drie ankers. Soms vreesden de matrozen, dat de touwen zouden knappen.

Een ijzige regen viel neer op de mannen en jongens in hun barricade. En toen de grauwe ochtendschemering aanbrak, raasde de storm voort het meegebrachte voedsel was bijna op, maar de sloep kon niet uitgaan om eten van 't schip te halen. Verder op de dag bedaarde de storm wat en kon voedsel gehaald worden.

De volgende dagen klonk bijlslag op bijlslag. De sterke mannen velden de bomen, en zaagden ze doormidden, en de jongens droegen de stukken weg.

Maar toen het zondag was, rustten zij allen en werd er geen bijlslag gehoord.

Toen klonk er in die stilte een vreemd gehuil. "Dat zijn Indianen", fluisterde er een. "Dat is hun oorlogskreet".

"Ze willen ons zeker bang maken en wegjagen uit hun land".

"Zouden ze straks komen?"

Maar er volgde geen aanval op die strijdkreet. Geen Indiaan liet zich zien.

Het was kerstavond.

En Kerstmis kwam. Maar niemand dacht aan feest of rust.

Er was haast bij 't werk, wilden zij spoedig beveiligd zijn tegen een Indianen-aanval en het gure jaargetij

Boven op een heuvel maakten zij van hout een soort van platform. Met de sloep haalden zij een van de kanonnen van de Mayflower, trokken dat met veel moeite de heuvel op en plaatsten het op 't platform.

Dat deden ze om de Indianen te verschrikken. Want die loerden op hen, dat voelden zij wel, al konden zij -t niet zien, uit 't dichtst van het bos.

Een beekje stroomde opzij van de heuvel.

"Daar langs zullen we onze huizen bouwen", zeiden ze. "daar komt onze eerste straat".

Daarom noemden zij het beekje "de Stadsbeek".

Eerst één groot huis, dat moet meteen een fort zijn. En dan verder kleine huizen.

Om zo weinig mogelijk huizen nodig te hebben, werden al de pelgrims verdeeld in negentien families. De ongetrouwden zouden bij een familie inwonen. Elke familie moest z'n eigen huis bouwen.

Voor elk huis werd een plek aangewezen en door 't lot bepaalden zij welk stuk elke familie krijgen zou.

Wat gingen al de mannen en grote jongens zoals Edwin toen druk aan 't werk, terwijl de vrouwen en kinderen op de Mayflower bleven.

Na vier dagen was het grote huis al 'n heel eind op streek. Maar toen kwam voor de pelgrims de allerdonkerste tijd. De een na de ander werd ziek. 't Was zo'n vreemde en vreselijke ziekte: 'n soort pest of schurft. en lang hadden ze gebrekkig voedsel gehad. De vis, die ze vingen, was het enige verse voedsel. Dan dat opgepakt zitten in de benauwde ruimte van het schip, en het vocht, waarvan ze veel te lijden hadden gehad. Velen hadden geen kracht om de ziekte te weerstaan en stierven. Telkens weer moest er een graf gedolven worden, dicht bij de rots, waar ze geland waren. Ze deden het bij nacht. En dan maakten zij de grond weer gelijk, bang, dat anders de Indianen zouden merken, dat er zovelen stierven en ze de weinig overgeblevenen zouden overvallen.

De sterke, anders wat ruwe krijgsman Miles Standish, gedroeg zich in die tijd als een zachte ziekenverpleger. Hij en Brewster bleven gezond en waren tot grote vertroosting van de anderen.

Edwin en zijn ouders kregen ook de ziekte, maar herstelden.

Slechts één en vijftig van de ruim honderd pelgrims, die van Plymouth waren uitgezeld, zagen de eerste zomer in Nieuw-Engeland.

Toch werden ze niet ontmoedigd. zij, sterkten zich door `t lezen in de Bijbel en zongen hun psalmen. En bij alle tegenspoed bedachten zij, dat ze niet waren gekomen om te zoeken aardse voorspoed, maar geestelijk goed *-geen goud, maar God*

Wie beter was, ging dadelijk weer helpen bouwen. Zo ook Edwin en zijn vader. Dan gebeurde het wel in die winternachten, dat Edwin wakker werd van `t gehuil van de wolven. 's Morgens vertelden de schildwachten van `t fort op de heuvel, dat zij' in `t maanlicht de wolven hadden zien rondsluipen zo dichtbij kwamen de hongerige dieren. Soms zelfs vertoonden ze zich overdag, en daarom mocht geen van de jongens ver weg gaan.

En wie ook rondslopen, loerende op de pelgrims, dat waren de indianen. Vlug en geluidloos als schaduwen gleden ze soms voorbij een pelgrim, die op de jacht was en bespieden het doen en laten van de blanke mensen. Die zouden zo graag eens met hen gepraat hebben door tekens, omdat zij de taal van de Indianen nog niet kenden. Maar dat lukte niet.

Op 'n keer lieten Miles Standish en Cooke, nadat zij aan 't bomen omhakken waren geweest- hun gereedschap liggen. 's Morgens was het gereedschap weg.

“De Indianen?” vroegen zij zich af.

Daar verschenen plotseling op de heuvel tegenover de Stadsbeek twee Indianen. Miles Standish en Stephen Hopkins probeerden hun door tekens te beduiden, dat ze vredelievend gezind waren en met hen praten wilden. Maar de Roodhuiden zetten het ijlings op een lopen. “Zolang als we nog geen vriendschap met ze hebben kunnen sluiten, moeten wij hun ontzag inboezemen door onze verdedigingsmiddelen”, zeiden de leiders van de pelgrims.

Daarom werden de andere vier kanonnen van de Mayflower ook de heuvel opgesleept en op het fort geplaatst, naar de kant uit van de kust en van 't bos, om elke mogelijke aanval af te weren.

VRIENDSCHAP MET DE INDIANEN

Eindelijk was de lange, moeilijke winter voorbij en de lente gekomen.

Op een dag in maart kwam een Indiaan, heel alleen het bos uit, liep langs de beek en vertoonde zich onverwachts te midden van de huizen. Zijn zwarte haar was op zijn voorhoofd kort geknipt, naar het hing lang over zijn schouders. Hij had geen baard. Zijn enige kleding was een brede leren gordel reet franje er aan, die over zijn heupen hing. Zijn koperkleurige huid blonk in het morgenzonlicht. In de ene hand hield hij een boog, in de andere twee pijlen. Van een van de pijlen was de punt afgebroken.

De gouverneur, John Carver, Miles Standish en William Bradford, stonden met Edwins vader en nog een paar voor het grote huis, dat ze “het fort op de heuvel” noemden.

Regelrecht liep de Indiaan op hen af. `t Leek wel, of hij zo het huis binnen wou stappen. Maar dat lieten ze toch niet toe. Hij kon eens een spion zijn.

Toen begon hij te praten.

Wat? hoorden zij dat goed? Praatte hij Engels? Wel gebroken en vreemd uitgesproken, maar toch zo, dat zij hem verstaan konden.

Dit was `t, wat hij hun vertelde.

“Ik heet Samoset. Ik woon niet in dit deel van `t land. Ik ben `t opperhoofd van een stam op Monhegan. Monhegan is een eiland tussen twee rivieren. Engelsen kwamen daar met vissen. Zij hebben mij uw taal geleerd”.

“Verleden jaar ben ik in dit land geweest”, ging hij voort. -Ik was met een Engelsman, kapitein Dermal heette hij. De naam van deze haven is in de taal van de Indianen

Patuxet, dat betekent: “de Kleine Baai”. Vijftig volle manen is `t geleden, dat hier een pestilentie woedde. De mensen, die hier woonden, stierven er allen aan. Geen een bleef over. Het volk, dat hier `t dichtst bij woont, is de stam van Massasou. Zestig krijgslieden heeft hij. Aan de kant van de opgaande zon wonen de Nansets. Dat zijn de lieden, die pijlen op uw mannen afschoten.

Die nacht bleef Samoset bij de pelgrims. De volgende morgen zei hij: “Ik ga naar de Wampanoag-Indianen. Ik zal mannen van hun stam bij u brengen. We zullen beverhuiden voor u meebrengen”. En Samoset verdween even stil en vlug, als hij gekomen was.

De dag daarop kwam hij terug het was zondag.

Dat was wat voor Edwin en de andere jongens, toen ze Samoset de heuvels af zagen komen met vijf andere Indianen! De jongens beefden van opwinding en namen de Indianen op, van top tot teen.

't Waren grote gespierde kerels, met brede schouders en ogen als van een havik. Bij sommigen liep er een zwarte streep verf van `t voorhoofd naar de kin. Allen hadden hun gezicht geverfd in verschillende kleuren, met strepen. Hun zwarte haar, net als van Samoset, was kort geknipt aan `t voorhoofd, maar hing lang op hun schouders. 7e hadden een dierenvel om.

Op enige afstand van de huizen legden zij hun boog en pijlen neer. Dit ten teken, dat zij in vrede kwamen. En zij brachten het gereedschap terug, dat Standish en Cooke in februari in `t bos hadden laten liggen.

Om te tonen, dat we uw vrienden willen zijn, zullen we voor u zingen en dansen, sprak Samoset in zijn gebroken Engels.

“Nee”, zeiden de pelgrims, “dat willen we niet, want het is zondag en die dag gebruiken we om onze God te aanbidden, en dan willen we ons niet met zulke dingen ophouden.”

“Wilt u dan deze mooie beverhuiden van ons kopen?” vroeg Samoset uit naam van de Indianen.

“Nee, ook dat niet, vandaag kopen en verkopen we niet.”

Toen gingen Samoset en de andere Roodhuiden heen.

En de Pelgrims gingen naar het fort op de heuvel, waar ze altijd kerk hielden.

Drie dagen gingen voorbij.

De vierde dag, daar was Samoset weer. Nu had hij één man bij zich. Tisquantum heette die. Hij was de enig overgeblevene van de Roodhuidenstam, die aan “de Kleine Baai” gewoond had. Toen de pestilentie zijn stam uitmoordde, was hij ver weg geweest, ver over de zee.

Niet alleen jongens zoals Edwin, ook de ouderen luisterden met grote ogen toe, toen zij de geschiedenis van Tisquantum hoorden, “Zeven jaar geleden”, zo vertelde Tisquantum, “werd ik gevangen genomen door een Engelsman met drie en twintig andere Indianen.” Hij wou ons als slaven in Spanje verkopen. Ik ontvluchtte. Op een ander schip ging ik naar Engeland. In Londen werd ik de bediende van Sir Ferdinando Gorges. Later kwam ik bij een koopman in dienst. Ik ken al de straten van Londen, want ik woonde er jaren lang. Toen nam kapitein Dermar mij mee op zijn schip en bracht mij terug naar 't land, waar mijn stam woonde. Toen ik hier aankwam, negen volle maanden geleden, vond ik niemand meer. Ze waren allen aan de pestilentie gestorven. Ik alleen ben overgebleven”.

Samoset en Tisquantum zeiden, dat ze gekomen waren met een boodschap van Massasoit, het grote opperhoofd van de machtigste van de Indianen-stammen.

“Massasoit en zijn krijgslieden zijn hier dichtbij. Hij wenst met u te spreken”.

De gouverneur John Carver, William Bradford en de anderen begrepen dadelijk, dat er voor hen veel van afhing om vriendschap te sluiten met Massasou, het machtige opperhoofd.

“Als hij onze vriend wordt, dan zullen al de stammen, die onder hem staan, ook onze vrienden worden”, zeiden ze tot elkaar.

Ven uur later zagen de pelgrims Massasoit en zijn dapperen boven op de heuvel staan, ten zuiden van de Stadsbeek. Tisquantum trad naar voren en riep: “Wilt u een afgezant sturen, die met het opperhoofd Massasoit spreken wil?”

Winslow, een van de pelgrims, die een geleerde was en ook veel gereisd had, trad naar voren, en zei, dat hij gaan wilde. Hij wist, dat het een gevaarlijk iets was, maar moedig daalde hij af naar de beek, stak die op de doorwaadbare plaats over en beklom de heuvel. Zijn kuras had hij aan en zwaard en pistool in de hand. Ook droeg hij een geschenk voor 't opperhoofd.

Met ingehouden adem keken de jongens en meisjes en al de anderen naar hem, en zagen hoe hij, op de heuvel gekomen, omringd werd door de Indiaanse krijgslieden.

Winslow bood zijn geschenk aan. Massasoit raakte met de vingertoppen Winslow's kuras en zwaard aan “Ik wil dit kopen”, zei hij.

Winslow antwoordde hier niet op, maar zei: “De gouverneur van de kolonie wenst met u te spreken. Hij wil een verbond met u sluiten en handel met u drijven”.

“Ik zal gaan en met de gouverneur spreken”, antwoordde Massasoit.

Het opperhoofd zei tot Winslow, dat hij op de heuvel moest blijven met veertig van de Indiaanse krijgslieden. Met de andere twintig zou Massasoit naar de kolonie gaan om met de gouverneur te spreken. Winslow moest daar als gijzelaar blijven.

De krijgsman Miles Standish met zeven musketiers daalden af naar de beek, en staande bij de doorwaadbare plaats, salueerde hij het opperhoofd, toen die de beek overstak.

Met Massasoit en zijn dapperen marcheerde toen deze erewacht naar het fort op de heuvel.

Wat keken Edwin en de andere jongens naar de Indianen! 't Meest naar het opperhoofd. Die droeg om zijn hals een grote ketting van witte beenderen. Aan een koord om zijn hals hing zijn jacht- en scalpeermes. Zijn gelaat was donkerrood geverfd, zijn dapperen hadden hun gezichten geverfd met lijnen en kruisen van wit en zwart, rood en geel. Sommigen droegen over de schouders het vel van een hert, wolf of bever. Anderen hadden niets om en de jongens zagen de gespierde armen en benen en de koperkleurige huid.

Zo kwamen dan de Indianen om te onderhandelen met de Witmensen, die van over de zee gekomen waren.

In het fort op de heuvel hadden de pelgrims de haardkleden en kussens uitgespreid, die ze bij zich hadden. De gouverneur John Carver verwelkomde Massasoit en zijn mannen. Deze traden binnen en zetten zich neer om te eten met Carver en zijn raadslieden.

Na de maaltijd spraken zij over hun verhouding tot elkaar. Deze drie dingen kwamen zij overeen.

Ten eerste: nooit zouden zij met elkaar vechten of elkaar enig kwaad doen.

Ten tweede: als een ander volk een van hen aanviel, dan zou de ander de aangevallene te hulp komen.

Ten derde: wanneer zij het over iets niet eens waren, zouden zij bijeenkomen om samen te overleggen, en ze zouden ongewapend komen.

Dit was het eerste verbond van de nieuwe republiek, die gesticht was in de kajuit van de Mayflower. Het was een verbond van vrede. En nimmer, tijdens het leven van de witte

en rode broeders, die het sloten aan de kust van Plymouth Baai, in 't voorjaar van 1621, is de vrede verstoord.

WAT ER VERDER GEBEURDE

Al lang had de kapitein van de Mayflower verlangd met zijn schip naar Engeland terug te keren.

Zodra dus de huizen klaar waren en ook de vrouwen en kinderen het schip verlaten konden, zei hij: "Nu ga ik". En hij maakte alles in gereedheid voor de terugreis.

Op de dag van afvaart, kwamen al de pelgrims aan de kust.

De kapitein gaf zijn orders, de matrozen lichtten het anker, de zeilen werden gehesen, de Mayflower deinde op het water.

Een laatste vaarwel werd toegeroepen, met zakdoeken gewuifd, nog een boodschap meegegeven voor wie in Engeland waren.

De pelgrims verlieten het strand en beklommen de heuvel bij 't fort, en tuurden het schip na, dat zo lang hun woning was. Geen wonder, dat velen tranen in de ogen hadden!

Toen eindelijk het schip als een kleine stip aan de horizon verdwenen was, zei een van hen: "Nu is de laatste band met ons oude vaderland verbroken".

Het was 5 april 1621.

Maar tijd om er lang over te denken, hadden ze niet. Mannen, vrouwen, jongens en meisjes, voor allen was er werk: spitten en planten, vissen en jagen, houthakken en water halen, ieder had een taak.

Edwin's moeder en de andere vrouwen deden haar best om de huizen van binnen wat gezellig te maken. De meeste huizen hadden maar twee kamers, de ramen waren van geolied papier -- dat was gauw stuk, maar ook gauw weer gemaakt de grond was harde aarde met licht zand bestrooid.

Sommigen hadden, evenals Edwin's moeder, haar haardkleed uit Leiden meegenomen en dat lag weer voor 't vuur. Aan de muren hingen wapens voor de jacht en ter verdediging.

Elke morgen vóór 't ontbijt, werd in ieder gezin in de Bijbel gelezen. En zondags (sabbat zeiden de pelgrims) werd de trom geroerd. Dat was het teken om zich te verzamelen voor 't huis van hem, die ze "kapitein" noemden. Ze schaarden zich drie aan drie; de 35 mannen en jongens met hun musket, de leraar in zijn predikmantel, tussen de kapitein en de gouverneur, marcheerden zij naar 't fort op de heuvel, waar kerk werd gehouden.

De mannen en jongens zetten hun musket naast zich neer, en de vrouwen en meisjes hulden zich in de bontvellen, die zij van de Indianen hadden gekocht, want de dienst duurde wel drie uur en 's winters was 't er ijzig koud.

Kort nadat de Mayflower vertrokken was, kwam de gouverneur John Carver op 'n dag uit het veld met een erge pijn in 't hoofd. Een paar dagen later stierf hij.

De pelgrims begrepen, dat zij dadelijk een andere gouverneur moesten kiezen. Wie zou het zijn?

William Brewster, bij wie aan huis zij al te Scrooby kwamen in die lang vervlogen dagen, was hun ouderling en leraar, en hij kon er de taak van gouverneur niet bij nemen. Zijn jongere vriend, William Bradford, die hem altijd zo trouw ter zijde had gestaan, werd met algemene stemmen tot gouverneur gekozen.

Tisquantum, hun Indiaanse vriend, kwam dikwijls bij hen. Hij wees hun, hoe en wanneer ze het Indiaanse koren of Turkse tarwe zaaien moesten.

“Als de jonge blaadjes van de eikenboom precies zo groot zijn als de oren van een muis, dan moet u het koren zaaien”, zei hij. “Als de platen gaan groeien, dan gaat u naar de baai en vangt u heel kleine visjes en die legt u in de grond vlak bij de wortel van de marsplant. Dan zal de plant goed groeien”.

Terwijl een deel van de Pelgrims bezig was met zaaien, ging een ander deel met hun musket het bos in, om wild te schieten voor hun voedsel, en weer anderen gingen met de sloep en de netten uit om vis te vangen, die moeder de vrouw kon koken of bakken.

Van de vier en dertig mannen en de twintig jongens, die met de Mayflower waren meegekomen, waren er nu na de pest maar overeen en twintig mannen en zesjongens. Maar die werkten zo hard, dat ze twintig bunders met mais bezaaiden en zes met tarwe, gerst en rogge. En rondom elk huis was een tuin met bloemen en groenten.

William Bradford besloot om de tijd tussen 't zaaien en 't oogsten te gebruiken voor nadere kennismaking met de Roodhuiden-stammen, die rondom hen woonden. Hij vroeg aan Edward Winslow, die de eerste keer ook naar de Indianen gegaan was en aan Stephen Hopkins wiens zoontje Oceanus geboren was aan boord van de Mayflower, of zij de afgezanten zijn wilden. Tisquantum zou hun tolk zijn.

Ze gingen op weg in de richting van Massasoit's dorp, het opperhoofd, met wie zij dat verbond gesloten hadden. Zij liepen door het bos en over de heuvels en kwamen bij de waterval van een rivier. Daar zagen zij voor 't eerst de eigenaardige, puntige Indiaanse putten of tenten, wigwams genoemd.

De Indianen waren vriendelijk voor hen en gaven hun eten. Verderop aan de oevers van diezelfde rivier zagen zij nog veel meer wigwams en ook kano's op 't water. De zon ging onder en zij sliepen daar die nacht.

De volgende morgen gingen zij verder en kwamen 's middags in het land van de Wampanoag-stam, waarover Massasoit regeerde.

Het opperhoofd verwelkomde de blanke afgezanten te midden van zijn wigwams. Winslow en Hopkins moesten naast hem zitten, en tegenover hen zaten de Indiaanse krijgers, hun ondoorgrondelijke gezichten verlicht door het kampvuur.

De twee blanken lieten het opperhoofd een helder gekleurde soldaten mantel zien en een koperen ketting met een penning er aan.

“Kleed u in deze mantel en hang de ketting om uw hals”, zeiden ze.

Dadelijk deed Massasoit de mantel aan en hing de koperen ketting om zijn hals. Met bewondering zagen zijn krijgers hem aan.

Het opperhoofd hield toen een toespraak, die door zijn dapperen met gebrom werd toegejuicht en door Tisquantum in 't Engels vertaald werd.

Daarna rookte Massasoit met zijn Engelse vrienden de vredespijp. Terwijl zij daarbij zaten te praten, zei Winslow:

“Toen wij verleden winter hier landden, hebben wij koren in de grond begraven gevonden- Wij wensen te weten, wie dat toebehoorde en willen het betalen”.

Het opperhoofd knikte en zei, dat hij het zou zien te weten te komen.

Tenslotte werd het tijd om naar bed te gaan. De Engelsen keken niet blij, toen zij merkten, waar de Indianen hen wilden laten slapen. Het “bed” was gemaakt van ruwe planken, die op de grond lagen en waarover een mat was gespreid. Dat bed moesten zij delen met het opperhoofd, diens vrouw en de twee voornaamste krijgslieden.

“Ik was vermoeder van dat bed, dan van de hele reis”, schreef Winslow later.

Nog een dag en nacht bleven zij bij Massasoit. Hij vroeg zelfs, of zij nog langer wilden blijven, maar zij zeiden, dat het tijd was om weer te keren naar Plymouth Baai. Dus verlieten zij de WampanoagIndianen en hun wigwams. Om 't land beter te leren kennen, namen zij een andere weg door de bossen terug.

Afgrijzen vervulde hen, bij het zien van duizenden geraamten, die in de bossen en bij de oevers van de rivieren lagen te verbleken in de zomer zonneshijn. Zoveel Indianen waren er gestorven en aan de pestilentie ie, die ook onder de pelgrims geheerst had.

Eindelijk doodmoe van hun lange reis te voet, kwamen Winslow en Hopkins bij de Stadsbeek, waarlangs hun eigen blokhuizen gebouwd waren.

Zo blij als zij waren om weer thuis te zijn, zo blij waren ook de andere pelgrims, dat zij veilig en wel waren teruggekeerd van hun bezoek aan de Indianen. En van Edwins kameraden heette John Hillington.

Op 'n avond hoorde Edwin, dat John niet thuis was gekomen. Johns ouders waren heel ongerust, en vele mannen gingen uit om hem te zoeken, maar John werd niet gevonden.

John had een heel merkwaardig avontuur. Dit was 't, wat hem overkwam.

Hij was alleen 't bos ingegaan en had zich te ver weg gewaagd, zodat hij verdwaalde. Wel probeerde hij de terugweg te vinden, maar niets dan boomstammen en nog eens boomstammen zag hij - ze leken alle op elkaar. Hij had niet geleerd, zoals de Indianen, om zijn weg te zoeken, door naar de stand van de zon te kijken. Ook wist hij niet, dat het mos maar aan één kant van de boomstammen groeide. Hij riep, maar niemand antwoordde.

De zon ging onder, het werd duister. John was moe, hongerig en bang. Hij plukte wat bessen van een struik, at die, en viel toen van louter vermoeidheid op de grond in slaap.

De volgende morgen werd hij wakker en at weer wat bessen en aardbeien om zijn honger te stillen. De hele dag liep hij, en zocht de weg naar huis, maar vond die niet - en zag geen blanke en geen Roodhuid, niemand! Niets dan bomen zag hij. De duisternis kwam, en weer ging hij slapen op de grond. Als hij even wakker werd, hoorde hij de wind ruisen door de boomtoppen, en verder was er om hem heen de stilte van het dichte bos.

Vijf dagen lang liep John. Vier nachten sliep hij in het eenzame bos. Eindelijk zag hij iets door de bomen schitteren: 't was de blauwe zee en het gele zand. Weinige ogenblikken later stond hij aan het strand en voor hem strekte zich de wijde zee uit, schitterend in het zonlicht.

Maar ook nu wist hij nog niet, waar hij was en hoe hij thuis zou komen, want het was niet het strand van de Plymouth Baai.

Hij was twintig mijlen verder, aan de Buzzard Baai, maar dit wist hij niet.

Hij liep verder en toen zag hij mensen.

Indianen! Zouden ze hem scalperen? Of vastbinden als een gevangene?

Even dacht hij over weglopen. Maar 't zou niets geven. Ze waren al bij hem, omringden hem, en namen hem mee naar hun wigwams.

't Waren Indianen van de Nanset-stam. Zij hadden nog geen verbond gesloten met de pelgrims, zoals Massasoit. Toch waren zij vriendelijk voor John. Ze gaven hem eten en hij mocht slapen in een van hun wigwams.

Het opperhoofd van deze stam heette Spinet.

Hij stuurde een boodschapper naar Massasoit om te zeggen, dat een blanke jongen bij hem was. En Massasoit stuurde het nieuws door naar William Bradford in Plymouth.

Dadelijk overlegde Bradford met John's vader, wat er gedaan

moest worden- Zij besloten, dat tien van de jongere mannen John te hulp zouden komen. Edwins vader was er ook bij. De sloep werd in gereedheid gebracht, voedsel meegenomen en goed gewapend gingen de mannen in de sloep en zetten koers naar de Buzzard Baai.

Toen zij daar geland waren, lieten zij een wacht bij de boot, en de rest trok de bossen, in, totdat zij de wigwams van de Nanset-stam zagen.

Het opperhoofd had al gehoord van de komst van de blanken en wachtte hen op, omringd door honderd van zijn krijgslieden. John stond in hun midden.

Eer het opperhoofd de jongen teruggaf, hing hij hem grote snoeren gekleurde kralen om. Met wat `n blijdschap vloog John in de armen van zijn vader En hoe gelukkig was hij, toen hij de Indianen vaarwel kon zeggen en in de sloep zat op weg naar huis en hij al de vragen naar zijn wedervaren beantwoordde.

De volgende dagen was John de held van de dag, en hij werd wel een beetje benijd door Edwin en de andere jongens om zijn avonturen. 'telkens moest hij weer vertellen van zijn dagen en nachten in 't bos en van zijn verblijf bij de Indianen.

MOEILIKHEDEN

Op een dag in november, dus een jaar nadat de pelgrims geland waren, kwam een Indiaan van de Nansetstam het bos uit en liep de straat van Nieuw Plymouth in. Hij zocht de gouverneur Bradford op en zei tot hem:

“Er komt een schip van over de zee naar kaap Cod toe zeilen”.

Dat nieuws gaf `n hele opschudding. Ze verwachtten geen schip uit Engeland; pas na de winter zou er een komen. Engeland was immers in oorlog met Frankrijk als het maar geen Frans schip was en dus een vijand!

Daar dreunde een kanon!

Miles Standish had dadelijk order gegeven om een van de kanonnen af te schieten, als een waarschuwingsteken voor de pelgrims, die buiten in `t veld aan `t werk waren. Weldra stonden al de mannen gewapend klaar aan `t strand. Het schip kwam nader.

Het voerde de Engelse vlag!

Dat was een blijde tijding! De geweren werden terzijde gezet, en allen verdrongen zich aan de Baai, om het schip te zien binnenkomen.

“Hoe heet het schip?”

“Fortune”, spelde Edwin, die bijzonder scherp in de verte zag.

Toen het nog dichterbij was gekomen, ontdekte William Brewster zijn oudste zoon aan boord. In Edward Winslow zag zijn broer John op het dek staan. In `t geheel bracht de “Fortune” vijf en dertig nieuwe pelgrims mee.

Maar wat de Pelgrims van Nieuw Plymouth heel jammer vonden, dat was: dat het schip in `t geheel geen levensmiddelen of zaaizaad had meegebracht. Daarom schreef Edward Winslow een lange brief aan een vriend in Engeland, en die brief nam de “Fortune” mee terug naar Engeland. Daarin schreef hij, dat in `t vervolg ieder, die naar de Nieuwe Wereld kwam, mee moest brengen: beddengoed, stevige kleren, een geweer, buskruit en kogels en geolied papier voor de ramen, omdat er geen glas te krijgen was. Ze moesten bedenken, dat de naaste winkel wel vijfhonderd mijl af was van de Plymouth-kolonie, en dat dus zowel kleren als naaigaren, geweren en boeken allemaal over de zee uit langeland komen moesten.

Ook waren degenen, die nu gekomen waren, niet allen vervuld van de rechte pelgrimsgeest.

Wadford en zijn mannen gaven bever- en andere bontvellen, sassafras en hout mee op `t schip om te verkopen in ingeland en daarmee het geld terug te geven, dat de pelgrims voor hun reis met de Mayflower geleend hadden.

Jammer genoeg kwam dat alles nooit in Engeland aan, omdat de Fortune even voor de kust van Engeland door een Frans schip gepaaid werd en de lading buit gemaakt.

De winter ging voorbij, en het voorjaar van 't jaar 1622 kwam. De eikenbomen hadden kleine blaadjes en de kastanjes bloeiden, en de grond werd klaar gemaakt om er' nieuw zaad in te zaaien.

In april, kwam weer een Indiaan de straat van Nieuw Plymouth inlopen. Hij behoorde tot de Narragansett-stam. In de hand hield hij een bundel pijlen, en daarom heen was liet vel van een ratelslang. De Indiaan werd voor de gouverneur Bradlord gebracht.

“Wat betekent dit?” vroeg Bradford aan Tisquantum, die nog altijd zijn tolk was.

“De ratelslang en de bundel pijlen betekenen, dat Canonicus, het opperhoofd van de Narragansetts, u met oorlog bedreigt”, sprak Tisquantum.

Gouverneur Bradford keek ernstig.

Hij nam de huid van de ratelslang en doorschoot deze op verscheidene plaatsen.

“Breng dit terug aan uw opperhoofd”, zei hij tot de boodschappers hij gaf hem de huid met de kogels er in. Ook gaf de gouverneur er een brief bij en daarin stond, dat als 't opperhoofd oorlog wilde, hij dan maar beginnen moest dat de pelgrims hem niet vreesden en dat hij hen niet onvoorbereid zou vinden.

De boodschapper bracht de huid van de ratelslang aan zijn opperhoofd. Die was zo bang, toen hij al die kogels zag, dat hij die niet eens in ontvangst wou nemen, en de boodschapper ging weer met de huid terug naar Bradford.

Al liep dit dus met een dreigement af toch werden de pelgrims gewaarschuwd om op hun hoede te zijn door een bericht, dat uit het zuiden tot hen kwam

Daar, in Virginia, was ook een Engelse kolonie, en daar waren de Indianen onverwachts binnen gedrongen en hadden over de driehonderd mannen, vrouwen en kinderen, wreed vermoord, met strijdbijlen, pijlen en messen.

Onmiddellijk besloot Bradford in overleg met de krijgsman Miles Standish, dat zij zich moesten beveiligen tegen een overval van de Indianen.

“Dan moeten we maar wat later zaaien, eerst een stevige omheining maken”, zei de gouverneur.

Al de mannen en jongens trokken weer naar het bos met hun bijlen en gingen weer bomen hakken - nu niet voor huizen, maar voor een omheining. Ze hakten en zaagden en sloegen palen in de grond, totdat zelfs de sterksten moe waren. Na vijf weken van hard werken was er een sterke, hoge omheining van de kust tot aan het fort op de heuvel en vandaar weer naar de Stadsbeek.

Omtrent deze tijd begonnen Bradford en Miles Standish te merken, dat Tisquantum niet helemaal te vertrouwen was.

“Hij is de tong van de blanken”, zeiden de Indianen, omdat zolang als de pelgrims de Indiaanse taal nog niet genoeg kenden, Tisquantum hun tolk was.

Tisquantum maakte hier misbruik van.

Hij zei bijvoorbeeld aan het opperhoofd Aspinet, dat Bradford oorlog met hem maken wilde. Dan beloofde Aspinet een groot geschenk aan Tisquantum, als die maken wou, dat de pelgrims hem niet aanvielen. En daar deze hier niet over dachten, was het gemakkelijk voor Tisquantum om te zeggen, dat hij ze tot vrede had overgehaald en zo zijn geschenk te krijgen.

Zo maakte Tisquantum de Indianen ook wijs, dat de blanken een ziekte over hen konden loslaten. “Die witmensen”, zei hij, “zijn tovenaars. Onder hun huizen hebben zij een ziekte verborgen. Die kunnen zij loslaten, als zij willen en zo jullie allen doden”.

De Indianen huilden van angst en boden Tisquantum bever- en wolfshuiden aan, opdat hij maar zorgen zou, dat de ziekte niet werd losgelaten.

Tegen Hobomok, een Indiaan, die onder de pelgrims was komen wonen, zei Tisquantum, dat die ziekte verborgen lag in een gat in de grond onder 't huis van de gouverneur.

Hobomok ging naar Fdwins vader en vroeg of dit waar was.

“Neen”, antwoordde de eerlijke pelgrim”, wij hebben geen macht over ziekte en dood. Die heeft (god alleen”.

Hobomok was heel boos op Tisquantum, omdat die zo gelogen had. En de pelgrims waren `t ook. Massasoit en Hobomok wilden. dat Tisquantum ter dood gebracht zou worden. Massasoit kwam woedend bij de gouverneur en bood hem een menigte beverhuiden aan, als hij Tisquantum maar doden wou.

“Wij Engelsen, verkopen het leven van anderen niet”, antwoordde Bradford waardig.

Massasoit ging boos weg. Hij zond zijn mes door een boodschapper, die zei dat het gebruikt moest worden om Tisquantums hoofd en handen af te snijden.

Maar het gebeurde niet.

En Tisquantum kwam tot inkeer. “Voortaan wandelde hij oprecht”. Tot aan zijn dood in `t volgend najaar, na een ziekte, waarin de gouverneur hem zorgzaam verpleegde. Hij vroeg aan Bradford, of die bidden wilde, dat Tisquantum gaan mocht naar de God van de Engelsen”.

Want Bradford had hem verteld van God en de Heere Jezus Christus. In ook de andere pelgrims, zodra zij wat meer met de Indianen praten konden, deden dat. Zo was de zending onder de Indianen begonnen, en waren de pelgrims getrouw aan hun voornemen, “om ook in die vergelegen streken van de wereld het Evangelie van Christus Koninkrijk te verbreiden”.

Negen jaar later kwam uit Engeland John Eliot, die de Indiaanse taal zo goed leerde, dat hij de Bijbel in het Indiaans vertaalde.

NA VELE JAREN

`t Is vele, vele jaren later.

De Mayflower is nog eens teruggekeerd naar Nieuw Plymouth, en een paar andere schepen zijn ook gekomen en hebben nieuwe kolonisten meegebracht uit Leiden en uit Engeland.

Edwins ouders en de meesten van degenen, die eenmaal de grote reis maakten, zijn gestorven.

Edwin is zelf al een oud man, en nu vragen zijn kleinkinderen hem om het oude verhaal. Dan vertelt hij van hun wonen in Leiden, van hun eerwaarde leraar John Robinson, die in de Kloksteeg leefde, leerde en stierf van hun wekenlange, gevaarvolle reis op de Mayflower van hun aankomst bij kaap Cod, en hoe de novemberwind, die door de kale bomen gierde, de enige welkomstgroet was in 't nieuwe vaderland.

“Was er dan geen enkel huis, grootvader?”

Geen enkel. En `t eerste huis, dat we bouwden, is acht en twintig jaar lang ook onze kerk geweest, waar we op de zondag Gods Woord hoorden lezen. Pas in 1648 is de eerste kerk gebouwd.

Toen wij er driejaar waren, hebben we zo'n droogte gehad, dat al ons koren dreigde te mislukken, en een Indiaan zei: “Die Engelsen zullen nog van honger sterven”.

Toen hebben we ons voor God verootmoedigd en Hem ernstig gesmeekt regen te geven. En God heeft ons gebed wonderlijk verhoord. Die hele dag 't was in juli - was het heet en er was geen wolkje aan de lucht. Tegen de avond werd de lucht bedekt en het begon zacht te regenen; zonder storm of onweer hield de regen aan, zodat de Indianen er verbaasd over waren en de Indiaan Hobomok tot een van ons zei: “Nu zie ik, dat de God van de Engelsen een goede God is, want Hij heeft u verhoord en u regen gezonden, en dat zonder storm of onweer, zoals wij meestal hebben, en waardoor het koren

terneergeslagen wordt, maar uw koren staat nog goed - voorwaar, uw God is een goede God”.

“Maar God beproefde ons ook vaak-, gaat grootvader Edwin voort. “Menigmaal wisten we in die eerste jaren niet, waar ons eten vandaan moest komen. Er waren tijden dat we geen brood hadden, enkel wat schelvis en een dronk water. Maar ouderling Brewster gaf ons een voorbeeld in dankbaarheid, want eens toen hij niets op tafel had staan, als wat stukjes schelvis en een kruik water, dankte hij God toch- dat Hij hem toestond te genieten van de overvloed uit de zee en van de schatten, die in `t zand verborgen waren”.

Dan kwam grootvader Edwin er vanzelf toe, om ook te vertellen van steden als Boston en Harvard en andere, die gebouwd zijn. En hoe de pelgrims tot een groot volk zijn geworden.

En van John Eliot, die in 1631 kwam en die de eerste zendeling onder de Indianen werd. “Wij hadden wel niet vergeten, dat we uit waren gegaan, ook om het Evangelie te brengen aan de arme heidenen, maar hij was de eerste, die de Indiaanse taal zo goed leerde, dat hij de Bijbel in 't Indiaans vertalen kon en hun zo de Bijbel gaf”, zei grootvader Edwin.

En later vertelde Edwins kleinkinderen dat alles weer aan hun kinderen.

Zo is het oude verhaal gegaan van geslacht op geslacht, onder het volk, dat nu de Verenigde Staten van Noord-Amerika bewoont.

Het is het verhaal van de pelgrimvaders, die uit hun land trokken, omdat zij wilden hebben “vrijheid om God te dienen”, en die zochten: *geen goud, maar God*.